

Laste vaktsineerimise ülevaade

Ruth Kalda

TÜ peremeditsiini professor

TNKJ liige

Taustast

12-15. a. laste vaktsineerimine - Comirnaty (Pfizer/BioNTech) vaktsiiniga alates juunist 2021

Vaktsineerimiskuur koosneb kahest doosist, mida manustatakse Eestis 6-nädalase vahega

Maailma juhtivad organisatsioonid (WHO, ECDC, CDC) on soovitanud kaaluda 5-11 a laste vaktsineerimist COVID-19 vastu

Riiklik immunoprofülaktika ekspertkomisjon andis 30. novembril soovitusel vaktsineerida 5-11-aastaseid lapsi – vähendamaks haigestumise, raske haigestumise ja tüsistuste riski

5-11 a. lapsi vaktsineeritakse Comirnaty vaktsiiniga, mis sisaldab kolm korda vähem toimeainet kui täiskasvanute vaktsiin e 10 µg

2022. a alguse seisuga on alustatud 5–11-aastaste laste vaktsineerimise võimaldamisega peaaegu kõigis Euroopa Liidu riikides.

Osades riikides on alustatud riskirühma laste vaktsineerimisest (näiteks Norra)

Enamikus riikides **võimaldatakse** vaktsiini kõigile lastele, alates viie aasta vanusest (Austria, Hispaania, Prantsusmaa, Saksamaa, Soome, Taani)

Soovitatakse kõikidele lastele alates 12 aasta vanusest, kõikidele 5-11 a riskigrupi lastele, kõikidele 5-11 aastastele lastele, kes elavad koos immuunpuudulikkusega lähedasega

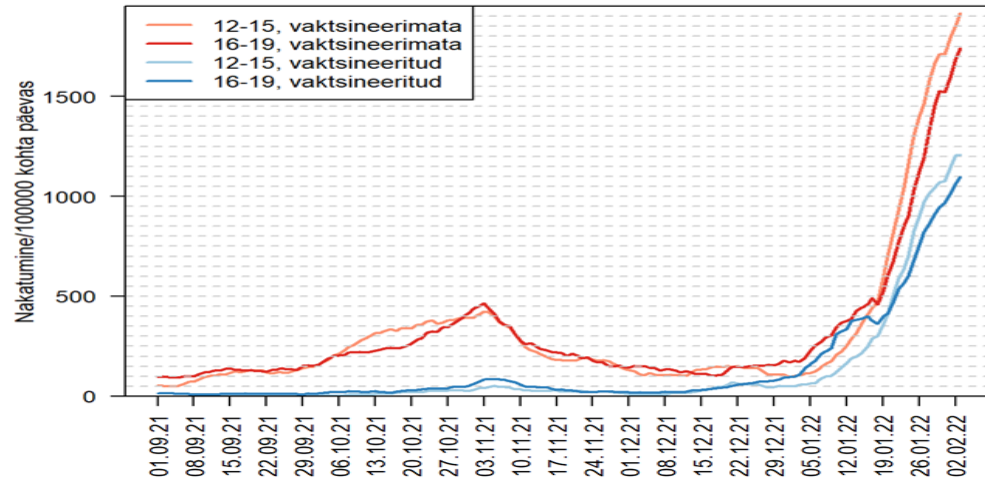
Vaktsineerimise hetkeseis Eestis

- 1. kuuri hõlmatus: 5-11.a. 5%
12-15.a. 50%
16-17.a. 67%
- Maakonniti 12-15 ja 16-17.a. hõlmatus
Kõrgeim: Tartu (67% ja 77,5% vastavalt)
Madalaim: Ida-Virumaa (29% ja 51% vastavalt)

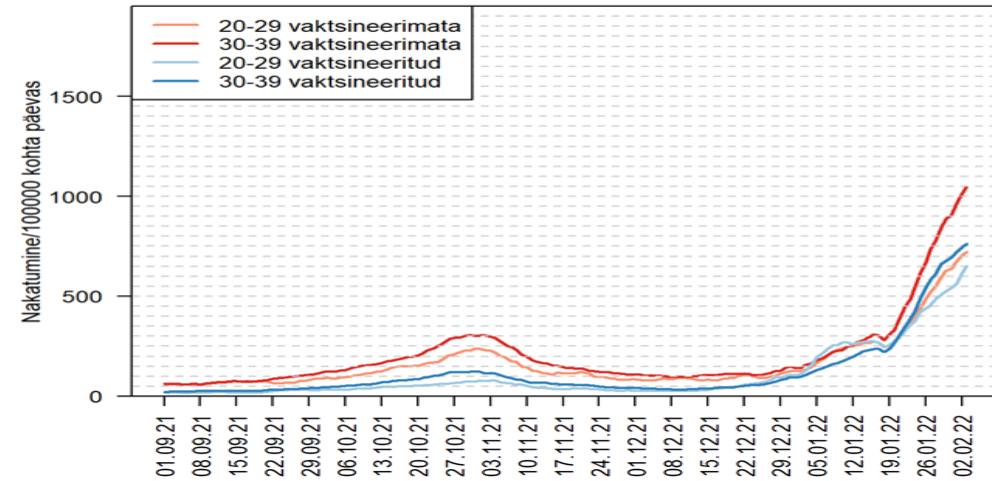
Vaktsineerimine ja haigestumine

Krista Fischeri epidemioloogiline
ülevaade

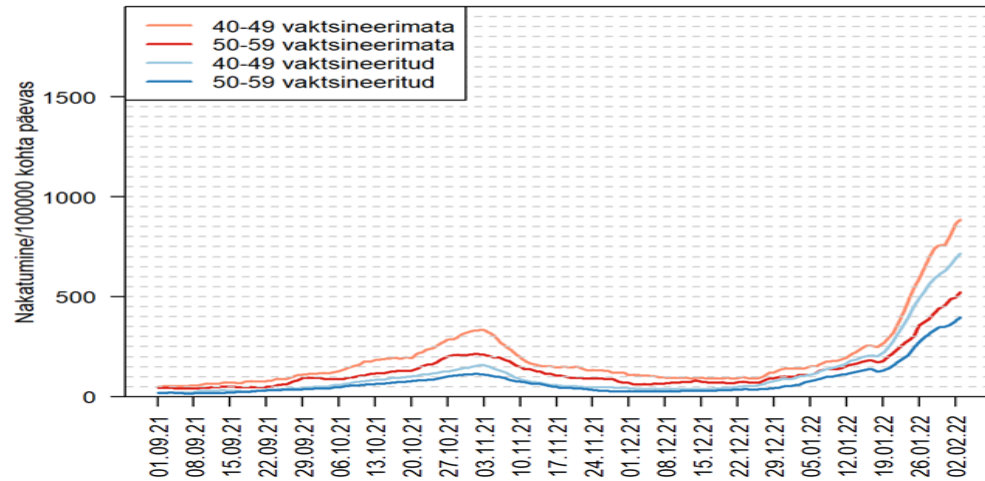
Nakatamine vanuses 12-19

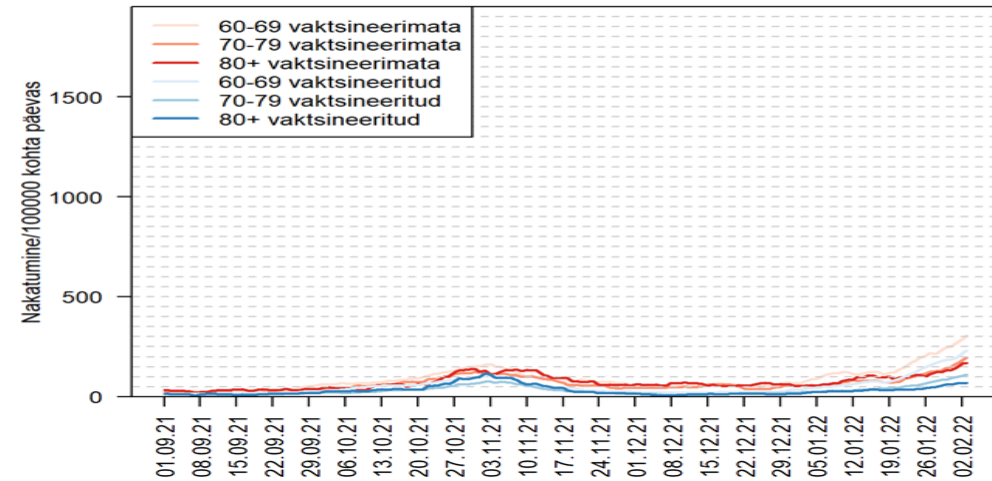
Nakatamine vanuses 20-39
(100000 kohta päevas)

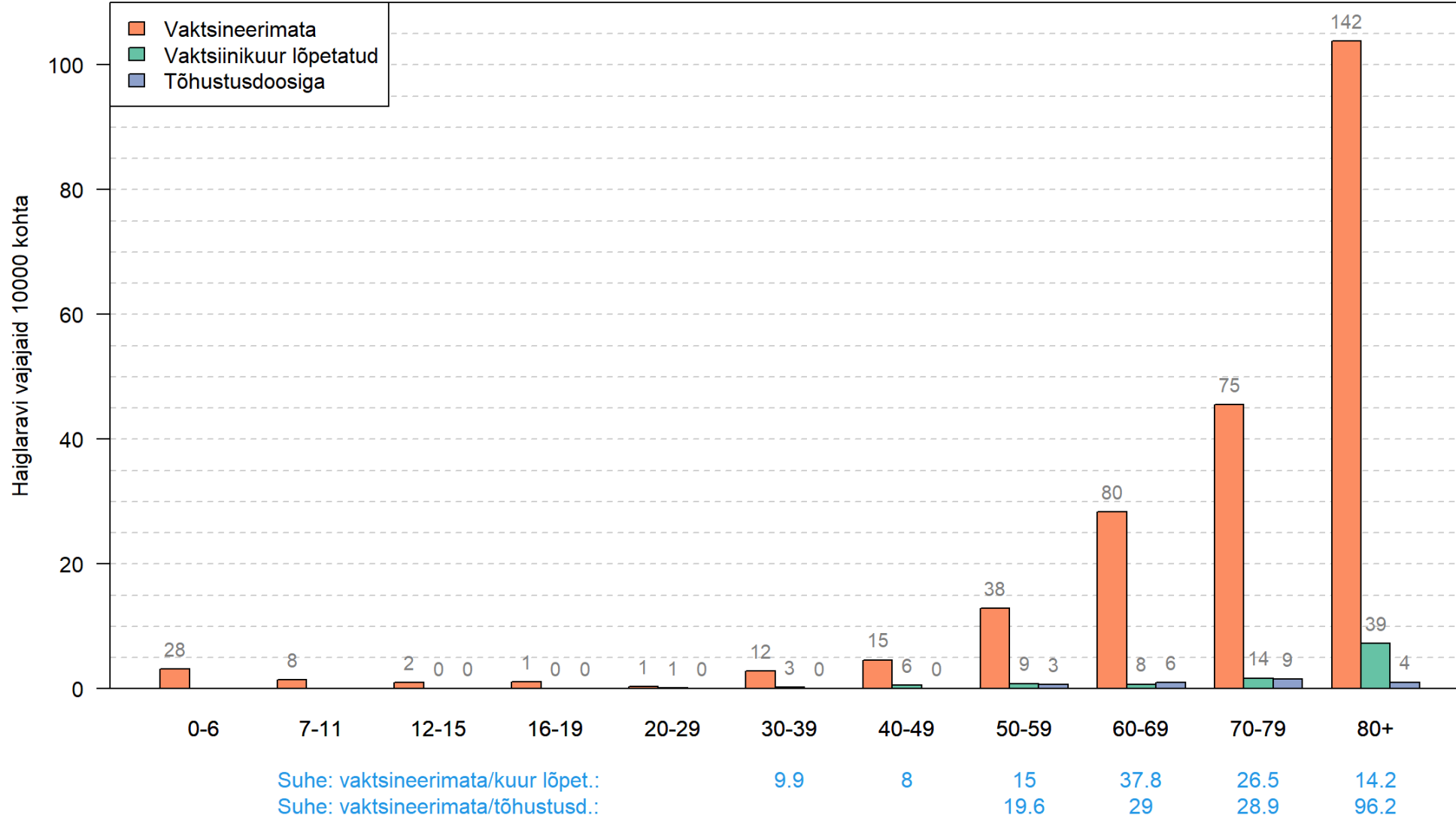
Nakatamine vanuses 40-59
(100000 kohta päevas)

Nakatamine vanuses 60+
(100000 kohta päevas)

**Covidi tõttu hospitaliseeritute osakaal vanuserühmades vastavalt vaktsineeritusele
ajavahemikul 01.01.22-27.01.22 10000 inimpäeva kohta**

Olulisimad laste vaktsineerimisega seotud sõnumid

- Laste vaktsineerimine on võimalus, mitte kohustus - on vabatahtlik otsus
- Vaktsineerimine on ohutu
- Vaktsineerimise kasu/riski suhe on positiivne

Covid-19 ei ole alati kerge/ohutu haigus ka laste puhul

- Surmaga lõppevad COVID-19 haigusjuhud lastel on õnneks haruldased, kuid siiski mitte olematud
- UNICEF - 58 riigi andmed näitavad, et COVID-19 tõttu on surnud rohkem kui 12 000 alla 20-aastast last ja noorukit, nendest 58% vanuses 10–19 aastat ja 42% vanuses 0–9 aastat
- Valdaval enamikul surmaga lõppenud juhtudest (75–85%) on lastel ja noorukitel olnud kaasuvad haigused või seisundid (krooniline kopsuhaigus, rasvumine, neuroloogilised haigusseisundid, südamehaigused, diabeet, immuunpuudulikkus)
- Osadel juhtudel on olnud tegemist eelnevalt täiesti tervete lastega
- Eestis on tänaseks Covid-19 tõttu surnud 2 last (11 a eelnevalt terve ja 7 a liitpuudega laps)
- TA andmete alusel on Covid-19 diagnoosiga hospitaliseeritud laste ja noorte (0-19 a) arv kokku 533 e 5% kõikidest Eestis haiglaravi vajanutest
- Raskeks haiguseks kõrgem risk- rasvumine, kroonilised kopsuhaigused, südamehaigused, neuroloogilised haigused, diabeet, immuunpuudulikkus, samas on raskelt haigestunute seas ka eelnevalt täiesti terveid lapsi

Haiguse kaugtagajärjed

- Kõik pole veel lõpuni selge, sest tegemist vaid 2 aastat kestnud viirusega
- < **18.a diabeedi** esinemissageduse oluline tõus 30 päeva pärast haiguse läbi põdemist (HR 2,66 võrreldes nendega, kes Covid-19 ei põdenud ja 2,16 võrreldes teiste viirustega) – US andmetel
- **Multisüsteemne põletikuline sündroom** (MPS) – sagedus 1 juhtum 1000-4000 nakatunud lapse kohta. Eestis ligi 30 juhtu jaanuari seisuga. Raske seisund, vajab haiglaravi/intensiivravi – CDC ja Prantsusmaal hiljuti publitseeritud andmed näitavad vaktsineerimise head kaitset MPS vastu lastel (üle 90%).
- Covid-19 järgne sündroom- n.ö „**pikk Covid**“ – lastel väiksem levimus kui täiskasvanutel, aga siiski u 2-4% läbipõdejatest
- Sagedased sümptomid: peavalud, keskendumisraskused, väsimus, unehäired, köha

Vaktsineerimise kõrvaltoimete andmed alla 18.a vanustel lastel ja noortel Eestis

- 07. 02. 2022 a. seisuga on alla 18.a vanustele tehtud 94 981 vaktsiiniannust COVID-19 vaktsiine (93,8% Comirnaty, 6% Spikevax), neist alla 12-aastastele 6195 annust.
- Alla 18 a kohta on saadetud kokku 80 teatist võimalike kõrvaltoimete ja vaktsiini ebaefektiivsuse kohta, neist alla 12-aastaste laste COVID-19 vaktsineerimisega seoses 1 teatis.
- Kõrvaltoimed on enamasti kerged (süstekoha valulikkus, nõrkus, palavik)
- 11 teatist raskemate kõrvaltoimete kohta: äge allergiline lööve, urtikaaria, trombotsütopeenia (1 juhtum), näonärvi halvatus (1), treemor jäsemetes, epilepsiahoog – kõik lapsed on teadaolevalt paranenud.
- 4 juhul, mille hulgas on 2 surmajuhtumit, seost vaktsineerimisega ei leitud (mõlemal esinesid rasked haigused juba eelnevalt)
- Müokardiidi juhtumite arv on oluliselt kõrgem Covid-19 põdenud laste hulgas kui vaktsineeritud laste hulgas. Eri andmetel 3-4 korda. Vaktsineeritudel on kulgeb haigus enamasti kerge, Covid-19 haigetel oluliselt raskem, ka intensiivravi vajav.

Lõpetuseks

- Vaktsineerimine on vabatahtlik ja iga lapse/lapsevanema isiklik otsus
- Eestis pakutakse vaktsineerimise võimalust eeskätt laste tervise kaitseks, mitte üldise hõlmatusse tõstmiseks
- Üks äsjaseid uuringuid (Duke ülikool) on näidanud, et lastel tekib vaktsineerimisel tugevam immuunvastus kui täiskasvanutel ja seda ka Omicroni vastu